

**Euroopa Regioonide
Komitee**

**european
youth forum**

Euroopa noorte ja demokraatia harta

- a) Hartas esitatakse konkreetsed soovitused noorte demokraatliku osalemise kohta ühiskondlikus ja poliitilises elus kolmel valitsemistasandil: kohalik ja piirkondlik tasand; riigi tasand; Euroopa tasand. Sellega püütakse luua ja tugevdada noortesõbralikku demokraatlikku ruumi, et tagada noorte seisukohtade ametlik, järjepidev ja alaline esindatus Euroopa Liidus.
- b) See lähtub kaasavast lähenemisviisist, mis hõlmab noori arvukate noorteorganisatsioonide kaudu, sealhulgas nii riiklike kui ka Euroopa tasandi erakondade noorteharude kaudu, samuti noorte valitud poliitikute kogukonna kaudu.
- c) Eespool nimetatud noorte esindajate esitatud soovitused kujutavad endast suuniseid arutelu tarvis ja näiteid, mida järgida.
- d) Harta teemad on jagatud nelja järgmisesse valdkonda:
1. haridus, koostöö, teave
 2. noorte mõjuvõimu, juhtrolli ja demokraatliku osalemise suurendamine
 3. uute tehnoloogiate ja digiteerimise roll
 4. noortega arvestamine poliitikas ja poliitiline esindatuses

I. Soovitused hariduse, koostöö ja teabe kohta

Kohalik ja piirkondlik tasand

1. Tõhustada kodanikuharidust ja Euroopa Liidu alast haridust kõigil haridustasanditel, sest tegemist on aktiivse ja teadliku kodakondsuse ning demokraatliku osalemise peamise võimaldajaga, ning tunnustada ja toetada noorteorganisatsioone pädevuskeskustena, kus toimub ka kodanikuhariduse omandamine.
2. Tagada, et koolid ise on demokraatlikud institutsioonid, kaasates õpilasi demokraatlikesse struktuuridesse ja hõlmates osalusalgatusi kodanikuhariduses, edendades samal ajal kodanikuoskuste arendamist väljaspool kooliruumi, näiteks kohalike kogukondade projektide kaudu, milles käsitletakse aktuaalseid küsimusi.
3. Tugevdada noorsootööd, et suurendada noorte pädevust demokraatlikus kultuuris ja pakkuda neile foorumit, et nad saaksid ühiskonnaelus juba noores eas aktiivselt osaleda.

Liikmesriigi tasand

4. Rahastada kodanikuharidust formaalse ja mitteformaalse hariduse raames ning luua õppekavad koostöös noorteorganisatsioonidega.
5. Parandada kaasavate noortekohtade kättesaadavust, luua koos noortega juhitavad teabekeskused ning luua ja koordineerida digiplatvorme, et teavitada noortega seotud küsimustest ja laiendada osalemist.
6. Tunnustada ja arvestada noorsootöö, vabatahtliku tegevuse, mitteformaalse hariduse ja informaalset õppimise kaudu (ka noorteorganisatsioonides) omandatud pädevusi ja oskusi.
7. Tunnustada riiklike kultuuri-, haridus- ja valitsusasutuste rolli selle tagamisel, et noorteprogramme ja -poliitikat käsitlev teave oleks noortele, sealhulgas alaesindatud rühmadele ja vähemustele kergesti kättesaadav.

ELi tasand

8. Tugevdada ja edendada ELi noorteprogramme ning tegeleda olemasolevate takistustega, näiteks rahaliste takistustega, et laiendada osalemist ja võimaldada suuremal hulgal noortel, sealhulgas ebasoodsas olukorras olevatel rühmadel, saada kogemusi teistest ELi riikidest ning tunnustada sellist kogemust ka ainepunktide abil.
9. Parandada ELi noorteprogramme käsitleva teabe kättesaadavust, eelkõige noorte hulgas kasutatava sotsiaalmeedia kaudu.
10. Võidelda desinformatsiooni, polariseerumise ja vaenuritegude vastu.

II. Soovitused noorte mõjuvõimu, juhtrolli ja demokraatliku osalemise suurendamise kohta

Kohalik ja piirkondlik tasand

11. Toetada valdkonnaülese demokraatliku ruumi loomist noorte jaoks ja noorte poolt ning selle ruumi kaitsmist, et kindlustada noorte seisukohtade ametlik, järjepidev ja alaline esindatus poliitikakujundamise tsükliks, tagades, et sellised kohad on olemas nii linnakui ka maapiirkondades.
12. Kaasata kohalike ja piirkondlike arutlevate dialoogide ja algatuste tulemused kohalikku ja piirkondlikku otsustusprotsessi ning rakendada eraldiseisvate algatuste asemel pidevaid osalusmehhanisme.
13. Tagada piisav ja jätkusuutlik rahaline ja professionaalne toetus noortekeskustele ja noorteorganisatsioonidele, eelkõige neile, kes töötavad ebasoodsas olukorras olevate rühmadega.
14. Edendada ja tugevdada olemasolevate kohalike noortenõukogude mõju ning luua vajaduse korral uusi, tagades samal ajal, et nad juhivad valdkonnaülestest demokraatlikest põhimõtetest ja pakuvad konkreetseid töövahendeid, et aidata kaasa asjakohaste poliitikameetmete väljatöötamisele.
15. Kasutada kaasava eelarvestamise mehhanismi, et suurendada noorte isevastutust.

Liikmesriigi tasand

16. Laiendada turvalist ja noortesõbralikumat kodanikuühiskonna tegutsemisruumi ning kaitsta noorte kodaniku- ja poliitilisi õigusi.
17. Suurendada noorteorganisatsioonidele antavat jätkusuutlikku ja struktuurset rahalist toetust, et nad saaksid solidaarsuse ja kaasamise vaimus veelgi edendada noorte osalemist demokraatlikus elus ja parandada kodanikuuskusi.
18. Teha koostööd noorteorganisatsioonide kohalike ja piirkondlike harudega, et töötada välja noortetest¹, kaasates samal ajal noori poliitika kujundamise protsessidesse ning tagades leevendusmeetmed juhuks, kui uus poliitika mõjutab noori negatiivselt.
19. Teha koostööd ülisõpilasorganisatsioonide ja -liitudega, hõlbustades ka nende loomist seal, kus need puuduvad.
20. Kaaluda valimisea langetamist, et julgustada ja edendada noorte demokraatlikku osalemist. Sellega peab kaasnema piisav poliitiline haridus, et toetada veelgi valimistel osalemist.

ELi tasand

21. Toetada liikmesriike ning kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi noortesõbraliku demokraatliku ruumi loomisel koostöös noortega, et edendada noorte osalemist juhtimises ja tagada noorte jaoks oluliste küsimuste kaasamine.
22. Pakkuda mitmekeelset tuge parimate tavade jagamiseks noorteorganisatsioonidega, eelkõige nendega, kes töötavad kõige haavatavamate noortega.

¹ Noortetest on mõju hindamise vahend, millega tagatakse, et uute poliitikameetmete ja õigusaktide üle otsustamisel võetakse arvesse noori. See võimaldaks luua paremaid pikaajalisi ja mõjusaid poliitikameetmeid, vähendades samal ajal ebavõrdsust ja võttes arvesse nii praeguste kui ka tulevaste põlvkondade vajadusi.

23. Tuginema Euroopa tuleviku konverentsi raames saadud õppetundidele, et veelgi laiendada noorte osalus- ja konsultatsioonimehhanisme ning kasutada täielikult ära juba olemasolevaid mehhanisme, nagu ELi noortedialoog, ning tagada, et tulemusi võetaks otsustusprotsessis arvesse.
24. Tugevdada tööhõive põhimõtteid väärrika tasustamisega, tagamaks et Euroopa noored saaksid turvalistel ja õiglastel tingimustel omandada kvaliteetseid töökogemusi Euroopa ja poliitilistes institutsioonides, ning edendada noorte valdkonnaülest osalemist Euroopa poliitikakujundamises.

III. Soovitused uutele tehnoloogiatele juurdepääsu ja digiteerimise kohta

Kohalik ja piirkondlik tasand

25. Tugevdada koolide digivalmidust ning pakkuda õpetajatele ja õpilastele koolitust, et parandada digioskusi, meediapädevust ja kriitilist mõtlemist, sealhulgas isikuandmete kasutamise kohta.
26. Arendada digiseadmete tasuta laenutamisteenuseid avalikes kohtades, näiteks raamatukogudes või munitsipaalhoonetes ja koolides, et lihtsustada juurdepääsu uutele tehnoloogiatele ja toetada töö käigus õppimise lähenemisviisi.

Liikmesriigi tasand

27. Tagada taskukohane kiire internetiühendus kõigile, sealhulgas vähem arenenud, äärepoolsetes ja maapiirkondades, ning eelkõige formaalhariduse ja informaalsete hariduse asutustele, sealhulgas noortekeskustele, vajaduse korral kokkulepete kaudu kohalike internetiteenuse pakkujatega.
28. Tagada noortele võimalus osaleda demokraatias turvaliste, kergesti juurdepääsetavate, piiranguteta ja kasutajasõbralike digivahendite abil.
29. Uurida alternatiivseid hääletamismeetodeid, nagu e-hääletamine, et võimaldada ulatuslikumat osalemist, õppides parimatest tavadest.
30. Töötada välja ja võtta vastu noorte digitaalset heaolu toetavad poliitikameetmed, strateegiad ja õigusraamistikud, sealhulgas andmekaitse, interneti turvalisuse ning veebis toimuva diskrimineerimise ja vaenukõne eest kaitsmise valdkonnas.
31. Vähendada piirkondade / linnade vahelist digilõhet, tagades samal ajal võimaluse väljendada arvamusi muul viisil kui üksnes digikanalite kaudu.

ELi tasand

32. Töötada välja poliitikameetmed ja õigusraamistikud, et edendada eraelu puutumatus ja turvalisust internetis ja sotsiaalmeedias.
33. Kaitsta kodanikuühiskonda ja noorteorganisatsioone sotsiaalmeedias poliitiliseks nimetamise eest, eriti kui nad on võimul oleva valitsuse suhtes kriitilised.
34. Tagada teadlikkus sellest, et algoritmidel ja programmidel põhinevad uued tehnoloogiad ei ole tugevalt kallutatud ega taastooda diskrimineerivat käitumist, ning seda teadlikkust suurendada.

IV. Soovitused noortega arvestamise kohta poliitikas ja poliitilises esindatuses

Kohalik ja piirkondlik tasand

35. Tagada võimalused noorte sisukaks, erapooletuks ja valdkonnaüleseks osalemiseks kohalikus kogukonnas, pöörates erilist tähelepanu maapiirkondadele ja kohalikule poliitikale.
36. Tõhustada dialoogi noorte ja kohalike poliitikute vahel, tagada järelmeetmed ja edendada algatusi, mille eesmärk on taastada usaldus valitud ametiisikute, erakondade ja noorte kodanike vahel.
37. Kaaluda noorte kandidaatide tarvis n-ö tõmbluku süsteemi järgi koostatud nimekirjade lisamist kohaliku tasandi valimistele ning pakkuda noortele koolitust ja juhendamist, et innustada neid valimistel kandideerima.

Liikmesriigi tasand

38. Tagada võimalused noorte sisukaks osalemiseks riiklikus poliitikas, näiteks tunnustades riiklikke noortenõukogusid ja nende võrgustikke ning tehes nendega koostööd.
39. Edendada koostööd erakondade noorteharude ja valitsusväliste noorteorganisatsioonidega, et veelgi suurendada osalemist valimistel ja poliitilist kaasatust laiemalt ning tagada noorte huvide kaasamine poliitilistesse programmidesse, sealhulgas konsulteerides asjaomaste ja noori esindavate organisatsioonidega.
40. Rakendada tõenduspõhist noortepoliitikat kõigil tasanditel ja suurendada noorteküsimusega seotud teadusuuringute rahastamist ning tagada sooliselt ja vanuseliselt eristatud andmete läbipaistev kogumine.
41. Suurendada investeringuid kooskõlas noorte prioriteetidega riiklikul tasandil, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate rühmade puhul.
42. Tõhustada noorteküsimuse eest vastutavate ministriumide vahelist dialoogi ja koordineerimist, et parandada tulemuslikku poliitikakujundamist ja hindamist.
43. Kaaluda noorte poliitiliste mandaatide puhul n-ö tõmbluku süsteemi järgi koostatud nimekirju, et anda noortele ruumi ametlikus poliitikas, ning lisada noortepõhised küsimused erakondade poliitilisse programmi.
44. Tugevdada noorte katus- ja poliitiliste organisatsioonide ning kodanikuühiskonna organisatsioonide arendamist ja rahastamist riiklikul tasandil.
45. Tagada hääletuskorda käsitleva teabe kättesaadavus ka veebiplatvormide kaudu ning kaaluda noortele suunatud sihipäraseid kampaaniaid, eriti enne valimisi, koos konkreetsete teabepaketitega esmakordsetele valijatele.

ELi tasand

46. Edendada arvamustevahetust ja andmete kogumist selle kohta, millist mõju avaldavad valimisea langetamine 16 eluaastale ja kandideerimise vanuse alandamine.
47. Tugevdada koostööd ELi noorte katusorganisatsioonide ja ELi erakondade noorteharude vahel.
48. Luua noortetesti mehhanism, tagamaks et kõigi uute ELi õigusaktide ja poliitikameetmete kohta koostatakse noortele suunatud mõjuhinnang, sealhulgas

konsulterimine noorteorganisatsioonide ja noortekspertidega ELi tasandil ning leevendusmeetmete väljatöötamine negatiivse mõju tuvastamise korral.

49. Teha konkreetseid jõupingutusi, nagu pikaajalised sihipärased kampaaniad, et suurendada noorte osalemist Euroopa Parlamendi valimistel, ning kaaluda noortele kandidaatidele kohtade hoidmist n-ö tõmbeluku süsteemi järgi koostatud nimekirjades selliste Euroopa valimiste puhul.
-